

Νίνα

Παπακωνσταντίνου

Νομίζω πως σ' έφτιαξα στο μυαλό μου

31 Οκτωβρίου – 7 Δεκεμβρίου, 2024

Αθήνα

Ο τίτλος της έκθεσης της Νίνας Παπακωνσταντίνου “Νομίζω πως σ' έφτιαξα στο μυαλό μου” παραπέμπει στο ποίημα της Σύλβια Πλαθ “Mad Girl's Love Song”, και υπαινίσσεται την αφετηρία και την πηγή των έργων που παρουσιάζονται, στα οποία η καλλιτέχνις χρησιμοποιεί αποσπάσματα ποίησης και πεζογραφίας γυναικών λογοτέχνιδων. Η Παπακωνσταντίνου ακολουθεί μια ιδιαίτερη διαδρομή: δεν πρόκειται για θεματικές ή καλλιτεχνικές παραλλαγές, αλλά για την χειρωνακτική μετάπλαση κειμένων, για να «φτιάξει μέσα στο μυαλό της» και να αποδώσει τελικά μέσα από το συνδυασμό -το πλέξιμο διαφορετικών αποσπασμάτων- μια οπτική αίσθηση της γραφής, αλλά και μία νέα ανάγνωση.

Η επιλογή των κειμένων δεν είναι τυχαία. Οι λογοτέχνιδες προέρχονται από διαφορετικές χώρες, γράφουν σε διαφορετικές γλώσσες, παράγουν σε διαφορετικούς χρόνους. Κοινό στοιχείο ανάμεσά τους είναι το Πάθος, στην κυριολεκτική και στην ψυχολογική του έννοια. Αυτό το κοινό αρχέγονο Πάθος, συναίσθημα σχεδόν ανεξέλεγκτο και, ταυτοχρόνως, πάθημα, δηλαδή πληγή και τραύμα, διέπει τα αποσπάσματα από την Κατερίνα Αγγελάκη-Ρουκ, την Άννα Αχμάτοβα, την Κική Δημουλά, την Μαργκερίτ Γιουρσενάρ, την Σύλβια Πλαθ, την Μαρία Πολυδούρη, την Ανν Σέξτον.

Τα αποσπάσματα αυτά η Παπακωνσταντίνου τα “επεξεργάζεται”: αντιγράφει, μεταγράφει και περιγράφει το κείμενο, με μια ιδιόχειρη διαδικασία. Κάθε κείμενο αντιγράφεται· στην συνέχεια αποδομείται, διαχωρίζεται χειρωνακτικά και, κατόπιν, συσχετίζεται με κάποιο άλλο, με την διαδικασία της χειρωνακτικής πλέξης. Επιχειρεί, έτσι,

CITRONNE

να δημιουργήσει συνθήκες άμεσου, “κυριολεκτικού” διαλόγου ανάμεσα στις διαφορετικές ποιητικές δημιουργίες. Η απορρέουσα εντύπωση είναι η προσωπική εμπλοκή της καλλιτέχνης όχι μόνον ως προς την ανάγνωση του λογοτεχνικού κειμένου με τις συνεπαγόμενες δονήσεις και συγκινήσεις, αλλά και σε μια απόπειρα καλυμμένης ή και κρυφής επικοινωνίας. Πίσω από τα προκύπτοντα σχήματα, όπως ο σταυρός και τα χρώματα, όπως το κόκκινο του Πάθους, διακρίνεται αχνά μια διστακτική, αλλά αποκαλυπτική εξομολόγηση.

Το αποκύημα αυτής της επεξεργασίας αποτυπώνεται επάνω σε ανάγλυφα χαρτιά ελαιογραφίας, σε ρυζόχαρτα, και σε γιαπωνέζικα χειροποίητα χαρτιά, με μπλε, μαύρο και κόκκινο αρχειακό μαρκαδόρο. Η αποτύπωση της πλέξης, της χειρωναξίας, δημιουργεί μια νέα πλοκή- μια νέα αφήγηση, ενώ τα ίδια τα υλικά στα οποία αποτυπώνεται το αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής, συνδέουν περαιτέρω την πράξη της γραφής με αυτή του εργόχειρου.

Η έκθεση αναπτύσσεται αφηγηματικά με δύο σειρές επιτοίχια έργα, ένα τετράπτυχο σχέδιο και ένα βιβλιοδετημένο έργο, το οποίο αντλεί από τις ημερολογιακές σημειώσεις της Βιρτζίνια Γουλφ όταν έγραφε την «Κυρία Ντάλογουεϊ», ενώ κλείνει ως περιγραφή-αφήγηση, αποκαλύπτοντας στον θεατή ένα τμήμα του «εργαστηρίου», δηλαδή της διαδικασίας επεξεργασίας του υλικού της.